

TORVSTRØPRODUKSJONEN I 1966

Av konsulent Einar Wold.

Selv om våren kom sent over Østlandet og driften på torvstrømyrene derfor kom senere i gang enn vanlig, rettet det gode sommer været opp bildet. Enkelte fabrikker hadde da også over det dobbelte produksjonskvantum sammenliknet med foregående år. I Trøndelagsfylkene hadde man stort sett en rå og kald værtype, men, som en fabrikk bemerker, også en del vind så tørkeforholdene var noenlunde bra.

Det norske myrselskap har siden 1940 samlet inn oppgaver fra torvstrøfabrikkene om deres årsproduksjon av torvstrø. Av oppgavene for 1966 fremgår at den samlede produksjon ved fabrikkene var 235 400 baller. Sammenliknet med foregående år utgjør årets produksjon en økning på 12 %, men det produserte kvantum i 1966 er likevel ikke mer enn ca. 85 % av middeltallet for årsproduksjonen de siste 10 år.

Produksjonen av strøtorv ved små andelslag, samt torvtak til eget bruk, har vi skjønnsmessig anslått til ca. 110 000 beregnede baller. Den totale torvstrøproduksjonen i 1966 skulle således dreie seg om ca. 345 400 baller.

Av ialt 41 fabrikker har 5 vært ute av drift i 1966, derav er en fabrikk nedlagt og strøtorvmyra tilplantet med skog. Mange fabrikker melder om mangel på arbeidskraft. Dette ved siden av tidlig frost, bevirket at det ble stukket lite torv foregående høst. Man kan derfor si at «tørkekapasiteten» som den gode sommeren ga, på langt nær ble utnyttet ved mange av fabrikkene. De større fabrikkene arbeider nå intenst med spørsmålet om mekanisering, særlig av arbeidene ute på myra. Det er imidlertid bare de — etter norske forhold — store fabrikkene som har muligheter for sterk mekanisering foreløpig. Investeringer til de maskiner som i dag er på markedet, vil for de aller fleste av våre fabrikkers vedkommende ikke kunne forsvares ut fra økonomiske rentabilitetsberegninger.

Noen fabrikker har i sine opplysninger til oss nevnt at det har vært vanskelig avsetning. Dette kan virke noe merkelig i lys av at man i 1966 hadde en import av ca. 75 000 baller torvstrø fra Sverige. Sammenhengen i dette finnes nok delvis i at hovedtyngden i tilbudet og i etterspørselen ikke faller samtidig. Når en stadig større del av torvkvantumet etter hvert går til gartneribruk, blir de viktigste forbruksmånedene april — mai, mens de viktigste salgsmånedene for fabrikkene er juli — august — september. Den importerte svenske torva var innpakket i papir og gikk kun til gartneri og hagebruk. I pengeverdi representerer denne importen grovt regnet ca. 1 mill. kroner. Det er kanskje ikke så stort beløp i landsmålestokk, men som det

fremgår av produksjonstallene, utgjør importen likevel henimot $\frac{1}{3}$ av våre egne fabrikkers årsproduksjon.

For å få denne situasjonen nærmere belyst, innkalte Myrselskapet i desember i fjor representanter for torvprodusentene og for gartnerinæringen til et kontaktmøte. Det ble konstatert at det er all grunn til å tro at forbruket av torv innenfor gartnerinæringen og blomsterdyrkingen vil øke sterkt i årene fremover.

Hvordan skal vi fra vårt land møte denne utvikling? Hovedpunktet må være *øket produksjon av torvstrø*. Det kan man få gjennom full utnyttelse av kapasiteten ved de eksisterende torvanlegg og ved videre utbygging av nye produksjonsanlegg. Stikkordene er *undersøkelser, planlegging, rasjonalisering* og sist, men ikke minst *finansiering*. Det må arbeides intenst på alle disse 4 feltene for å oppnå en større produksjon her i landet.

Punkt 2 må bli *produksjon av en vare som under norske forhold er konkurransedyktig med importert gartneritorv*. Dette vil si at torva må være gjenstand for riktig knusing eller maling, eventuell tilsetning og innblanding av kalk og gjødselstoffer, inkludert mikro-næringsstoffer m. v. til kvaliteter som markedet ønsker. Videre må *emballeringen* bli slik som omsetningsleddene og forbrukerne vil ha den, herunder størrelsene på pakningene.

Punkt 3, som det også er grunn til å understreke, er *reklame, markedspåvirkning* og *opplysningsvirksomhet* til fordel for norsk torv. Dette kan skje ved faglig veiledning og opplysning, og gjennom salgsreklame.

Det er ingen grunn til å tvile på at vi har muligheter til å møte utviklingen. Vi har ressurser nok her i landet, og vi vet at den norske torva er kvalitetsmessig fullverdig.

Probleme i den norske strøtorvindustri er først og fremst at fabrikkene er små. Det har dessuten vært en serie vanskelige år med dårlige tørkeforhold og rentabiliteten har vært lav. Torvstrøproduksjonen — eller torvmoldproduksjonen — er arbeidskrevende. Det er ett av de yrkene eller næringene som har vært sterkest utsatt for å miste sin arbeidskraft, som har flyttet over til lettere og bedre betalt arbeid.

En oversikt over utviklingen av produksjonens størrelse etter siste krig, viser at vi enkelte år har hatt langt større fabrikkmessig produksjon av torvstrø, enn det de senere års resultater har vist.

Fabrikkenes samlede årsproduksjon gjengis i nedenstående oppstilling:

1940	—	265 000	baller
1941	—	260 000	»
1942	—	188 380	»
1943	—	208 980	»
1944	—	165 970	»

Middel for 5-års perioden ca. 217 700 baller.

1945 — 188 080 baller
1946 — 166 500 »
1947 — 241 600 »
1948 — 217 210 »
1949 — 239 240 » Middel for 5-års perioden ca. 210 400 baller.

1950 — 220 200 baller
1951 — 235 500 »
1952 — 254 420 »
1953 — 167 800 »
1954 — 175 600 » Middel for 5-års perioden ca. 230 700 baller.

1955 — 301 800 baller
1956 — 275 200 »
1957 — 237 400 »
1958 — 305 000 »
1959 — 414 400 » Middel for 5-års perioden ca. 306 800 baller.

1960 — 270 000 baller
1961 — 303 000 »
1962 — 243 000 »
1963 — 279 100 »
1964 — 256 400 » Middel for 5-års perioden ca. 270 300 baller.

1965 — 210 300 baller
1966 — 235 400 »

Vi har regnet ut middeltall for 5-års periodene. Middeltallene viser stigende tendens i torvstrøproduksjonen frem til 1960, mens man deretter kan spore en markert nedgang, som skyldes de ovennevnte momenter. De store svingningene fra år til år, viser imidlertid tydelig at det er været det enkelte år som har virket sterkest inn på årskvantumet av torvstrø.

For å kunne få en jevn markedsdekning, ser vi at lagring av torv også fra år til år er nødvendig, m.a.o. bør man ta sikte på større lagerkapasitet enn det forholdene i dag tillater.

Einar Wold.